

ABSTRACTS FLICKOR OCH HÄLSA

Konferens i Örebro den 15 oktober 2024

FlickForsk! Nordic Network for Girlhood Studies

Caroline Bergström, doktorand Göteborgs universitet:

Utbildning och vetenskapande i svenskspråkiga ungdomslitterära flickskildringar från 1870–1970

I mitt avhandlingsprojekt undersöker jag hur utbildning och vetenskapande i svenskspråkiga ungdomslitterära flickskildringar från 1870–1970 skildras utifrån ett genus- och klassperspektiv. Mitt material är framför allt flickböcker med flickkaraktärer i 13–20 årsåldern. Verken berör olika skolformer och bildningsideal, men också berättelser där flickor trängtar efter utbildning. Ämnet för mitt bidrag till konferensen berör vilka flickor och flickkroppar – och tillstånd – som får och inte får ta plats i skolmiljön och inom vissa ämnen/områden, och på vilket sätt, vad det beror på och vilka konsekvenser som uppstår i de skönlitterära berättelserna. Jag kommer att på konferensen ge ett par exempel på detta ur mitt avhandlingsmaterial.

Judith Lind , dr. och Anette Wickström, bitr. professor Linköpings universitet:

Autenticitet, relaterbarhet och ångest. Tonårstjejjers resonemang om influencers representationer av psykisk hälsa

Inom ramen för ett större forskningsprojekt om influencers och representationer av psykisk hälsa har vi intervjuat 38 tjejer i gymnasieåldern om ett antal videoklipp. I klippen berättar fyra olika influencers, som samtliga presenterar sig som kvinnor, om hur det känns att må dåligt och ger råd om vad man kan göra för att må bättre. I intervjuerna med tjejerna ställde vi frågor om deras spontana reaktioner på videorna och deras tankar kring de budskap som förmedlas. I analysen berör vi hur kommersiella samarbeten påverkar både videornas innehåll och tjejernas tolkning av dem och hur de krav på autenticitet och relaterbarhet som logiken i sociala medier ställer påverkar tjejernas förhållningssätt till influerarna och videornas innehåll. Vi diskuterar också hur tjejerna reagerar på influerarnas representationer av dåligt mående och på den vokabulär som används, och länkar denna diskussion till vidare samhällsdiskurser om psykisk hälsa.

Maria Moberg Stephenson, dr Karlstads universitet; Linda Arnell, docent Umeå universitet; Matilda Wurm, dr Örebro universitet & Wibke Straube, dr Karlstads universitet:

Landsbygdsflickor. Transflickor och andra könsöverskridande unga på svenska landsbygden

Vi vill presentera en projekttid som är i utvecklingsstadiet vilken handlar om upplevelser hos transflickor och andra könsöverskridande ungdomar på landsbygden i Sverige. Hur dagliga erfarenheter, hinder och strategier ser ut för transflickor och andra könsöverskridande ungdomar på landsbygden i Sverige är till stor del okänt. Detta är problematiskt då vi vet att unga transpersoner i större utsträckning utsätts av minoritetsstress och mikroaggressioner vilket påverkar deras mående. Här är också intersektionella perspektiv viktiga som gör att transflickor och andra transungdomar kan tänkas vara särskilt utsatta. I områden där det inte finns självklara mötesplatser och stöd för transungdomar själva och/eller för deras föräldrar kan dessutom det sociala stödet, som är en viktig skyddsfaktor, i stor utsträckning saknas. I forskningsgruppen är vi två med fokus på flickforskning, och två med fokus på transpersoner.

Lotta Palmgren, docent Åbo Akademi:

Att vara rätt i tiden och utanför: hälsa i flickors, unga kvinnors och icke-binäras berättelser om sina liv

Föredraget utgår från intervjuer med nio unga kvinnor/icke-binära om deras förhållande till tid och temporalitet i deras liv. Även om intervjufrågorna uteslutande centrerar kring tid, rytm, tempo, barndom, ungdom, att bli vuxen och upplevelser av samhällets rytm, pratar de intervjuade både direkt och indirekt om hälsa. I föredraget frågar jag hur hälsa tas upp i intervjuerna. Hur är hälsa kopplat till övergången från flicka till kvinna? Hur pratar de om att följa och göra motstånd mot samhällets rytm och hur kopplar de detta till frågor om psykiskt mående, normalitet och normbrott? Hur motiverar de att de använder en stor del av sin vardag på träning?

Lena Sotevik, postdoktor Linköpings universitet:

Mat på nätet ur unga tjejers perspektiv

Mat och ätande är, precis som i andra sociala sammanhang, en återkommande och meningsskapande praktik i sociala medier. Vad människor äter (och inte äter) är relaterat till social kategorisering (Bourdieu, 1984) och normativa föreställningar om femininitet, kulturellt kapital och kontroll av kroppen (Butler, 1993, Foucault, 1990, Skeggs, 2005). Forskning inom området fokuserar ofta på hälsorisker (överätning av "onyttig" mat eller utveckling av ätstörningar) som en följd av ungas mediekonsumtion. Den pågående forskningsprojektet *Äta på YouTube –tonårstjejers förståelse av mat, ätande och psykisk hälsa*

i sociala medier utgår i stället från unga tjejers egna uppfattningar. I presentationen lyfts teman och exempel från intervjuer med tjejer (16-17 år) som berör mat, kropp, hälsa och femininitet.

Joacim Strand, doktorand Linköpings universitet:

Medicinska, mediala och kulturella konstruktioner av barn och ungas självskadebeteende

I mitt avhandlingsprojekt studerar jag medicinska, mediala och kulturella konstruktioner av barn och ungas självskadebeteende i Sverige från 90-talet tills idag. Närmare bestämt studerar jag självskadebeteende som en senmodern problematik. En del av mitt material är ungas sjukdomsberättelser som intar en betydande roll i förandet av självskadebeteende. I min presentation vill jag lyfta fram två aspekter av dessa berättelser. För det första att sjukdomsberättelserna implicerar en medikalisering av ungdomspositionen i allmänhet och att vara flicka i synnerhet. För det andra hur berättelsernas temporalitet belyser en ofta obeaktad distinktion mellan barn och unga. Som jag förstår det har dessa två aspekter - medikalisering och temporalitet - betydelse för flickorna att genom sina berättelser bland annat rättfärdiga och få erkännande för sitt lidande, framträda som autentiska och skapa tillhörighet. Avslutningsvis är det min ambition att säga något om vilken form av subjektivitet som blir artikulerad i flickornas sjukdomsberättelser och hur detta subjektsskapande förhåller sig till den medicinska expertisen.

Hanna Tillberg, doktorand Lunds universitet:

Det mörka flickskapet hos Inger Edelfeldt, Mare Kandre och Åsa Nelvin

Mitt avhandlingsprojekt behandlar vad jag kallar för det mörka flickskapet hos Inger Edelfeldt, Mare Kandre och Åsa Nelvin: litteratur där irrande, splittrade och ofta gurleskt skildrade flickor står i centrum. De stämningar av bland annat oro, ångest och kroppsligt obehag som präglar det mörka flickskapet har ofta setts som en del av en social eller psykologisk kontext. Samtidigt pekar berättelserna själva sällan mot någon bakomliggande orsak eller utvecklingskurva. Snarare centreras de kring ett akut och plågsamt nu som handlar mer om identitetsupplösning och desorientering än identitetsbyggande och framåtskridande. Genom filosofiska begrepp om ångest, femininitet och materialitet är min ambition att närma mig det mörka flickskapet utan att abstrahera vare sig de existentiella tillstånden eller flickskapets situation till en inom- eller utomtextlig helhet, och utan att förenkla de okonventionella skildringarna av subjektet.

Lise Ulrik Andreasen, postdoc Aarhus University:

The Trouble and (Im)Possibilities of Menstruation and Everyday School Life

Based on ethnographic fieldwork in a predominantly white, middle-class suburb of Copenhagen, Denmark, this paper discusses how young menstruating bodies are made troublesome in the context of everyday school life. To explore the nuanced and complex emergences of menstruation, and how these offer (im)possibilities for young menstruants' joy for everyday life participation, I draw on feminist new materialism (Braidotti, 2002) and crip theory (Fritsch, 2015). These theoretical perspectives allow for an analysis in which menstruation is seen as emerging through multiple relations of bodies, blood, things and institutional infrastructures. Furthermore, I discuss how the menstruating body as trouble can be viewed as an affirmative critique, which might suggest new pedagogies of menstruation.

Lena Uvhagen, doktorand Region Örebro län:

Flickors psykiska välbefinnande

Psykiskt välbefinnande är en viktig resurs under tonåren. Trots det finns relativt lite kunskap om dess fördelning och tidsmässiga förändringar i befolkningen, då tidigare forskning framförallt har fokuserat på psykisk ohälsa. Syftet med denna studie var att undersöka nivån och fördelningen av psykiskt välbefinnande samt förändringar över tid (2014-2023) i en svensk ungdomspopulation. Resultaten visar att flickor har lägre nivåer av psykiskt välbefinnande än pojkar, och könsskillnaderna har ökat över tid. Vidare syns en försämring av det psykiska välbefinnandet över tid för flickor men inte för pojkar. Ur ett jämställdhetsperspektiv är dessa skillnader i psykiskt välbefinnande viktiga eftersom de berör så stor del av befolkningen, och kan därmed ha betydande inverkan på folkhälsan. Resultaten understryker vikten av att främja psykiskt välbefinnande hos ungdomar, särskilt flickor.

Ann Werner, docent Uppsala universitet & Veronika Muchitsch:, postdoktor Södertörns högskola:

Mental health, girls and music on social media

Mental health problems have doubled among girls in Sweden since 1985 (Folkhälsomyndigheten, 2018: 22), and are increasingly negotiated on social media. Research has associated social media with risks for girls' mental health, including online bullying and negative effects on self-image (Kaiser, Kyrrestad & Fossum, 2020). Music and music-making,

on the other hand, have been found to have positive effects on young people's mental health (Stensæth, 2018). Popular contemporary singer songwriters such as Girl in Red and Billie Eilish are examples of artists around which discussions on sadness, girlhood and mental health have revolved. This paper presents a contemporary problem area, mental health, girls and music on social media. Further it discusses sad girl music on social media as a possible tool for community and increased well-being among girls by using the before mentioned artists as examples. The paper builds on feminist theory on affect, music and media and presents ideas for a new project.